

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล

แถลงการณ์

Index: ASA 39/3760/2016

1 เมษายน 2559

ประเทศไทย: ครบหนึ่งปีกักขังการศึกษากลับมาในรูปแบบคำสั่ง คสช

เนื่องในโอกาสครบรอบหนึ่งปีหลังการประกาศยกเลิกกฎอัยการศึกในไทย และในโอกาสที่ทางการประกาศเปิดหลักสูตรปรับทัศนคติในค่ายทหารสำหรับผู้ฝึกงานวีรชนวีรบุรุษ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลเรียกร้องทางการไทยให้ยกเลิกอำนาจตาม คำสั่งของ คสช. ที่เสมือนการใช้กฎอัยการศึกอีกครั้ง จากการที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารในการจำกัดสิทธิมนุษยชน ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเสื่อมของหลักนิติธรรมในประเทศ

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลยังเรียกร้องทางการไทยให้ยุติการปราบปรามการแสดงออกอย่างสงบของผู้เห็นต่างที่กำลังเพิ่มมากขึ้นอันเป็นผลจากการเพิ่มอำนาจให้กับเจ้าหน้าที่ทหาร

เจ้าหน้าที่ทหารได้รับอำนาจมากขึ้นโดยอ้างเหตุผลด้านความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย ทั้งนี้ อำนาจที่เพิ่มขึ้นดังกล่าวมาจากคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 3/2558 ลงวันที่ 1 เมษายน 2558 และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 13/2559 ลงวันที่ 30 มีนาคม 2559 ซึ่งก่อให้เกิดการลิดรอนสิทธิที่มีเสรีภาพสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรม เสรีภาพในการเดินทาง เสรีภาพในการแสดงออก การสมาคม และการชุมนุม รวมทั้งการเยยวยาที่มีประสิทธิภาพ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติยังอนุญาตให้เจ้าหน้าที่ทหารไม่ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนในกระบวนการยุติธรรมแบบปรกติ และพ้นจากการกำกับดูแลเกี่ยวกับการใช้อำนาจควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยโดยไม่ตั้งข้อหา ขณะที่ผู้ถูกควบคุมตัวไม่สามารถเข้าถึงการคุ้มครองสิทธิจากระบบตุลาการ ทั้งยังให้มีการควบคุมตัวในสถานควบคุมตัวที่ตั้งขึ้นมาอย่างไม่เป็นทางการและไม่สามารถติดต่อกับโลกภายนอก เจ้าหน้าที่ทหารยังสามารถสั่งค้นโดยไม่มีหมายศาล สามารถสั่งยึดทรัพย์สิน เก็บรวบรวมพยานหลักฐาน และสั่งฟ้องคดีต่อบุคคลในศาลทหารโดยไม่ต้องได้รับการตรวจสอบจากหน่วยงานอื่นด้วย

ที่ผ่านมาแม้มีการควบคุมตัวบุคคลโดยไม่ให้ติดต่อกับโลกภายนอกและเป็นไปโดยพลการ การใช้อำนาจเช่นนี้อาจส่งผลให้เกิดการละเมิดสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรม และอาจสนับสนุนให้เกิดการทรมานและการปฏิบัติที่โหดร้ายทารุณ

แม้ทางการประกาศว่ามาตรการจำกัดสิทธิที่เกิดขึ้นภายหลังรัฐประหารเดือนพฤษภาคม 2557 เป็นเพียงมาตรการชั่วคราวที่นับตั้งแต่ยกเลิกกฎอัยการศึก การปราบปรามการแสดงความเห็นต่างอย่างสงบกลับกลายเป็นเรื่องปรกติผ่านการให้อำนาจพิเศษแก่เจ้าหน้าที่ทหาร ทางการสามารถสั่งเรียกตัวสื่อมวลชน ประชาชนทั่วไป และนักการเมืองมาควบคุมตัวแบบลับได้ อันเป็นผลจากการแสดงความเห็นของพวกเขา โดยที่ผู้ที่ถูกควบคุมตัวเหล่านั้นต้องยอมรับเงื่อนไขการปล่อยตัวที่กำหนดให้งดเว้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองและยอมเสียเสรีภาพในการเดินทาง

ในช่วงสัปดาห์ที่ผ่านมา นายวัฒนา เมืองสุข อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ถูกควบคุมตัวโดยพลการเป็นครั้งที่สองในหนึ่งเดือนตามอำนาจของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 3/2558 โดยเป็นผลจากการที่เขาวิพากษ์วิจารณ์ทางการ นอกจากนี้ ทางการยังปฏิเสธไม่ให้นายประวิตร โรจนพฤกษ์เดินทางไปยังประเทศฟินแลนด์เพื่อเข้าร่วมการประชุมเสรีภาพสื่อโลกขององค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติหรือยูเนสโก ก่อนหน้านั้นเขาเคยถูกควบคุมตัวโดยพลการสองครั้งและถูกควบคุมเสรีภาพในการเดินทาง

การออกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 13/2559 มีเป้าหมายเพื่อปราบปราม “ผู้มีอิทธิพล” และ “ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดบางประการที่เป็นภัยอันตรายต่อความสงบเรียบร้อยหรือบ่อนทำลายระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ” ทำให้เกิดความหวาดกลัวมากขึ้นว่าจะมีการใช้อำนาจตามคำสั่งฉบับนี้เพื่อเป็นเครื่องมือในการปราบปรามทางการเมืองและเพื่อปิดปากผู้ที่แสดงความเห็นต่าง รวมทั้งนักปกป้องสิทธิมนุษยชน

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลยังกังวลเกี่ยวกับบางมาตราในพระราชบัญญัติการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับเดือนมีนาคม 2559 ซึ่งกำหนดโทษจำคุกได้สูงสุดเป็นเวลา 10 ปีต่อผู้ที่ใช้ภาษา “หยาบคาย” ในการแสดงการต่อต้านการทำประชามติรัฐธรรมนูญ ซึ่งอาจกลายเป็นเครื่องมือปิดปากผู้ที่แสดงความเห็นต่างอย่างสงบ ทางกรรมาธิการยังข่มขู่ว่าจะปราบปรามการกระทำใดๆ ก็ตามที่เชื่อว่าอาจทำให้บุคคล “เข้าใจผิด” เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของราชการในช่วงก่อนจะมีการทำประชามติที่คาดว่าจะมีขึ้นในเดือนสิงหาคม 2559 และมีการขู่จะดำเนินคดีตามกฎหมายกับบุคคลที่ “ยุยง” ให้ผู้อื่นต่อต้านร่างรัฐธรรมนูญ

ทางการได้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนแล้วว่า จะตีความการแสดงความคิดเห็นต่างอย่างสงบหลายประเภทให้เป็นภัยคุกคามต่อสังคมและความมั่นคง และใช้ข้อบทที่กำหนดไว้อย่างคลุมเครือในกฎหมายด้านความมั่นคงเพื่อเอาผิดทางอาญาแม้กระทั่งต่อการแสดงความเห็นต่างเชิงสัญลักษณ์ ยกตัวอย่างเช่น นางธีรวรรณ เจริญสุข อายุ 57 ปี ถูกจับกุมเมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2559 และอาจได้รับโทษจำคุกเป็นเวลาเจ็ดปีในข้อหายุยงปลุกปั่น หลังจากต้องเข้ารับการพิจารณาคดีอย่างไม่เป็นธรรมในศาลทหาร โดย “ความผิดอาญา” ของเธอคือการโพสต์รูปตัวเองกับชั้นสีแดงที่มีลายเซ็นของอดีตนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร และยิ่งลักษณ์ ชินวัตร

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลเรียกร้องทางการไทยให้ปฏิบัติต่อการใช้สิทธิที่จะมีเสรีภาพในการแสดงออก การสมาคม และการชุมนุมอย่างสงบ ในฐานะที่เป็นสิทธิ ไม่ใช่ข้ออาชญากรรม

นอกจากนี้ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลยังกระตุ้นประชาคมระหว่างประเทศให้กดดันทางการไทยเพื่อแก้ปัญหาสถานการณ์สิทธิมนุษยชนที่เสื่อมถอยลงในประเทศด้วย